

Sygn. akt IV Ua 43/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2020r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jacek Witkowski

Sędziowie: SO Jerzy Zalasinski (spr.)

SO Agnieszka Pasikowska

Protokolant st.sekr.sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2020 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do świadczenia rehabilitacyjnego i inne

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 listopada 2019r. sygn. akt IV U 218/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz K. S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

(...) J. J. (1) Z.

Sygn. akt IV Ua 43/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 6 listopada 2019 roku Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z 16 kwietnia 2019r. w ten sposób, że przyznał K. S. prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 1 grudnia 2018 roku do 31 stycznia 2019 roku i stwierdził, że nie ma ona obowiązku zwrotu pobranego za ten okres świadczenia rehabilitacyjnego w kwocie 3.273,60 zł wraz z odsetkami;

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzją z 16 kwietnia 2019 r., zmienioną następnie częściowo decyzją z 23 maja 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. m. in. odmówił K. S. prawa do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 1 do 21 grudnia 2018 r. i od 22 grudnia 2018 r. do 31 stycznia 2019 r. oraz zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia

rehabilitacyjnego za ten okres w kwocie 3.273,60 zł wraz z odsetkami. Organ rentowy wskazał, że w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego podpisała ona z pracownikiem umowę o pracę oraz przeprowadziła dla niego instruktaż ogólny i stanowiskowy, a więc wykonała czynności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę. Podniosła, że zawarła umowę o pracę z pracownikiem, żeby nie musiała już zajmować się osobiście prowadzeniem sklepu. Aby pracownik został dopuszczony do pracy musiała mu natomiast udzielić szkolenia. Podniosła, że nie kierowała się złą wolą i nie miała zamiaru wprowadzić w błąd organu rentowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, że K. S. w okresie prowadzenia działalności pozarolniczej i podlegania z tego tytułu dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 25 czerwca 2018 roku do 20 maja 2019 roku korzystała ze zwolnienia lekarskiego od pracy i pobierała świadczenie rehabilitacyjne.

W dniu 31 grudnia 2018 roku ubezpieczona podpisała umowę o pracę z E. S., zatrudniając ją od 1 stycznia 2019 roku na stanowisku kasjera-sprzedawcy, a w ramach szkolenia wstępnego z zakresu bhp 2 stycznia 2019 roku udzieliła jej instruktażu ogólnego i stanowiskowego, podpisując na tę okoliczność kartę szkolenia wstępnego. Sąd Rejonowy nie dał wiary ubezpieczonej, że nie przeprowadziła z pracownikiem E. S. instruktażu stanowiskowego, gdyż jej zeznania były w tym zakresie sprzeczne z dokumentami dotyczącymi przeprowadzenia tych czynności oraz zeznaniami świadka E. S..

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie K. S. miało uzasadnione podstawy i należało je uwzględnić. Sąd I instancji wskazał, że zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1368) ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia, zaś w myśl art. 22 przywołanej ustawy do świadczenia rehabilitacyjnego stosuje się odpowiednio m. in. art. 17 ustawy.

Sąd Rejonowy podniósł, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (wyrok SN z 5 kwietnia 2005 r., I UK 370/04, OSNP 2005/21/342). Jednocześnie, że nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 przywołanej ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, wymuszone okolicznościami (sygn. akt II UK 44/06 OSNP 2007 nr 19-20, poz. 295).

Zdaniem Sądu Rejonowego czynności podjęte przez ubezpieczoną w okresie zwolnienia lekarskiego i pobierania świadczenia rehabilitacyjnego zakwestionowane przez organ rentowy miały charakter incydentalny, wymuszony okolicznościami. K. S. podpisując umowę o pracę z pracownikiem zamierzała całkowicie zaprzestać wykonywania czynności związanych z prowadzeniem sklepu i powierzyć je zatrudnianemu pracownikowi. Aby ten mógł zostać dopuszczony do pracy musiał zaś przejść niezbędne szkolenia, w tym instruktaż ogólny i stanowiskowy. Jednocześnie w ocenie Sądu Rejonowego pożądane było przeprowadzenie tego instruktażu przez ubezpieczoną osobiście, jako że K. S. była osobą najlepiej zorientowaną na temat wszystkich aspektów związanych z prowadzeniem sklepu i całą swoją wiedzę w tym zakresie mogła najpełniej przekazać pracownikowi tak, aby ten bezpiecznie mógł ją zastąpić w kontynuowaniu działalności handlowej, zaś aktywność ubezpieczonej sprowadziła się jedynie do złożenia podpisu na umowie o pracę w dniu 31 grudnia 2018 r. przygotowanej przez księgową oraz na przeprowadzeniu 2 stycznia 2019 r. instruktażu. W takich realiach Sąd Rejonowy uznał, że podjęte przez ubezpieczoną czynności były usprawiedliwione okolicznościami, miały charakter incydentalny i nie stanowiły niezgodnego z prawem wykorzystania zwolnienia

lekarskiego. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję, przywracając ubezpieczonej prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za sporny okres i ustalając, że nie ma ona obowiązku zwrotu pobranego z tego tytułu świadczenia wraz z odsetkami.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wydane orzeczenie, tj. art. 233§1 kpc poprzez wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego niewynikających poprzez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą przesłanki przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia rehabilitacyjnego;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez błędną jego wykładnię i przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzą określone w nim przesłanki skutkujące utratą przez ubezpieczoną prawa do świadczenia rehabilitacyjnego.

Podnosząc powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlega oddaleniu.

Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (art. 387 § 2¹ pkt 1 kpc). Odnosząc się do zarzutów apelacji podnieść należy, że w żaden sposób nie podważają one prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. Sąd Rejonowy dokonał wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oceniając wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania zgodnie z art. 233 § 1 kpc. Jak wskazuje się w orzecznictwie dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc konieczne jest wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu, określenie jakie kryteria oceny naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając, względnie stwierdzenie, iż rażąco naruszył zasady logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego i że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (por. wyrok SN z 18 czerwca 2004 r., sygn. akt II CK 369/03, LEX nr 174131). Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 kpc). Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00 LEX nr 56906). Zarzuty apelacyjne nie znajdują usprawiedliwionych podstaw i stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu I instancji. Sąd Okręgowy nie dopatrył się naruszenia ani przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 kpc, ani też przepisów prawa materialnego art. 17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa wskazanego przez organ rentowy w treści apelacji.

W okolicznościach niniejszej sprawy niesporne jest, że w dniu 31 grudnia 2018 roku ubezpieczona podpisała umowę o pracę z E. S., zatrudniając ją od 1 stycznia 2019 roku na stanowisku kasjera-sprzedawcy. Sąd Okręgowy podziela także ustalenie, że ubezpieczona w ramach szkolenia wstępnego 2 stycznia 2019 roku udzieliła jej instruktażu ogólnego i stanowiskowego, podpisując na tę okoliczność kartę szkolenia wstępnego. Fakt ten, nie przesądza jednak automatycznie o zastosowaniu sankcji z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zauważyć należy, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ww. ustawy, powodujące utratę prawa do określonego świadczenia. Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 przywołanej ustawy, gdy

były to zachowania o charakterze incydentalnym, wymuszone okolicznościami (wyrok SN z 9 października 2006 r., II UK 44/06, OSNP 2007/19-20/295). Zasadą jest to, że wykonywanie pracy zarobkowej stanowi negatywną przesłankę prawa do zasiłku chorobowego, czy świadczenia rehabilitacyjnego, bowiem ustawa nie określa w tym zakresie wyjątków, niemniej przyjmuje się, że sporadyczna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do tych świadczeń. Ocena zależy od okoliczności konkretnej sprawy, w tym od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności gospodarczej. Stąd, nie zasługują na podzielenie argumenty zawarte w uzasadnieniu apelacji, dotyczące tego, że zatrudnienie pracownika jest procesem wieloetapowym składającym się z takich czynności jak poszukiwanie pracownika, przeprowadzanie rozmów kwalifikacyjnych, uzgadnianie z pracownikiem warunków pracy i płacy, podpisanie umowy, przeszkolenie i przekazanie stanowiska pracy, bowiem proces zatrudniania pracownika przez ubezpieczoną wyglądał odmiennie od przedstawionego opisu. Zauważyć należy, że nowozatrudnionym pracownikiem była córka ubezpieczonej, która była już wcześniej zatrudniona w jej sklepie. Zatem miała ona już ogólną wiedzę w zakresie prowadzonej przez ubezpieczoną działalności i funkcjonowania sklepu. Ponadto, miała także inne doświadczenie zawodowe w tym kierunku. Aktywność ubezpieczonej ograniczyła się zaś jedynie do złożenia podpisu na umowie o pracę oraz przeprowadzenia instruktażu ogólnego i stanowiskowego oraz podpisania na tę okoliczność karty szkolenia wstępnego. Umowa o pracę została jedynie przedstawiona ubezpieczonej do podpisu i nie miała ona aktywnego udziału w jej sporządzaniu. Sporządziła ją bowiem księgowa, zaś jej odbiór i dostarczenie odbywał się za pośrednictwem E. S.. W zakresie instruktażu ogólnego i stanowiskowego istotne znaczenie ma charakter prowadzonej działalności oraz jej rozmiar. Zatrudnienie E. S. miało na celu zapewnienie dalszego funkcjonowania sklepu bez osobistego udziału ubezpieczonej. Czynność ta zdaniem Sądu, nie była czynnością bardziej absorbującą niż ustanowienie pełnomocnika, na co zwracał uwagę organ rentowy w uzasadnieniu apelacji. Dodatkowo, ustanowienie pełnomocnika w okolicznościach niniejszej sprawy pozbawione było racjonalnych podstaw, bowiem celem zatrudnienia pracownika było całkowite zaprzestanie osobistego wykonywania przez ubezpieczoną czynności związanych z prowadzeniem sklepu. Ze względu zaś na niewielki rozmiar działalności oraz doświadczenie ubezpieczonej pożądane było przeprowadzenie instruktażu przez nią osobiście. Poza wskazanymi ubezpieczona nie wykonywała żadnych innych czynności w ramach działalności gospodarczej w okresie niezdolności do pracy. Nie przychodziła do sklepu, zaś kwestiami formalnymi zajmowała się księgowa oraz córki.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego, rodzaj, charakter i ilość czynności podjętych przez ubezpieczoną w spornym okresie pozwalają na uznanie ich za incydentalne, sporadyczne i wymuszone. W konsekwencji nie stanowiły wykonywania pracy powodującej w myśl art. 17 ust. 1 ww. ustawy utratę prawa do świadczenia rehabilitacyjnego. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy prawidłowo także stwierdził, że ubezpieczona nie pobrała tego świadczenia z ubezpieczenia społecznego nienależnie.

W związku z tym na podstawie art. 385 kpc apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu.

(...) J. J. (2) W.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego.